

Sygn. akt V KK 373/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)

SSN Józef Szewczyk

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **Z.O.**

skazanego z art. 76 § 2 k.k.s.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 9 listopada 2017 roku,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego,

na korzyść skazanego,

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w [...],

z dnia 22 sierpnia 2013 r.

1. uchyla zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w [...] i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. umarza postępowanie,

2. kosztami postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Aktem oskarżenia z dnia 27 kwietnia 2012 r. Z.O. został oskarżony o to, że:

będąc podatnikiem podatku od towarów i usług w związku z wykonywaniem działalności gospodarczej A. z siedzibą w T., podał dane niezgodne ze stanem rzeczywistym, co wprowadziło w błąd organ podatkowy, poprzez wykazanie w deklaracji VAT-7 za miesiąc czerwiec 2003 r. (przesłanej do Urzędu Skarbowego w T. w dniu 14 lipca 2003 r. – według daty stempla pocztowego), niezgodnie z przepisami: art. 3 ust. 1 pkt 1a, art. 19 ust. 1 i 2 oraz art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowym (Dz. U. Nr 11, poz. 50 ze zm.) kwoty podatku naliczonego do odliczenia od zakupów towarów i usług zaliczanych do środków trwałych związanych wyłącznie ze sprzedażą opodatkowaną, co spowodowało w deklaracji VAT-7 za miesiąc czerwiec 2003 r. narażenie na nienależny zwrot podatku od towarów i usług w wysokości 19.800 zł,

tj. o przestępstwo skarbowe z art. 76 § 2 k.k.s. w zw. z art. 76 § 1 k.k.s.

Sąd Rejonowy w [...] wyrokiem zaocznym z dnia 22 sierpnia 2013 r., oskarżonego Z.O. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, tj. przestępstwa skarbowego z art. 76 § 2 k.k.s. i za to na mocy tego przepisu wymierzył mu karę grzywny w wysokości 30 stawek dziennych, przyjmując 1 stawkę za równoważną kwocie 60 zł.

Prawomocność tego wyroku stwierdzono na dzień 30 października 2013 r. (k. 343).

Kasację od ww. wyroku Sądu Rejonowego w [...], na korzyść skazanego Z.O., wniósł Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego – art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., polegające na wydaniu wobec Z.O. wyroku skazującego, pomimo przedawnienia karalności zarzucanego oskarżonemu czynu z art. 76 § 2 k.k.s. w zw. z art. 76 § 1 k.k.s., co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9.

W konkluzji Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, tak jak wymaga tego art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodnie z art. 44 § 1 pkt 1 k.k.s. karalność przestępstwa skarbowego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat 5 – gdy czyn stanowi przestępstwo skarbowe zagrożone karą grzywny, karą ograniczenia wolności lub karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 3 lat. Jak stanowi natomiast art. 44 § 3 k.k.s., bieg przedawnienia przestępstwa skarbowego polegającego na uszczupleniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej rozpoczyna się z końcem roku, w którym upłynął termin płatności tej należności. Jeżeli we wskazanym w art. 44 § 1 pkt 1 k.k.s. okresie wszczęto postępowanie przeciwko sprawcy, karalność popełnionego przestępstwa skarbowego ustaje z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu (art. 44 § 5 k.k.s.). Decydujące znaczenie ma zatem moment „wszczęcia postępowania wobec sprawcy”, a oceniać go należy na podstawie treści art. 71 § 1 k.p.k. oraz art. 313 § 1 k.p.k., mających odpowiednie zastosowanie w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe – art. 113 § 1 k.k.s. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2006 r., IV KK 150/06, R-OSNKW 2006, poz. 2107).

Nie ulega wątpliwości, że dochodzenie w sprawie narażenia Skarbu Państwa na nienależny zwrot podatku od towarów i usług (co miało mieć miejsce w lipcu 2003 r.) wszczęto w dniu 31 grudnia 2008 r. (k. 42). Tego samego dnia – 31 grudnia 2008 r. – sporządzono postanowienie o przedstawieniu Z.O. zarzutów (k. 43), przy czym nie spowodowało to przekształcenia postępowania z fazy *in rem* w fazę *ad personam*. Z powołanego wyżej art. 71 § 1 k.p.k. wynika bowiem, że za podejrzanego uważa się osobę, co do której wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów albo bez wydania takiego postanowienia postawiono zarzut w związku z przystąpieniem do przesłuchania w charakterze podejrzanego. Z kolei znaczenie terminu „wydanie” i odkodowanie wynikających z niego norm prawnych może nastąpić jedynie przez pryzmat treści art. 313 § 1 k.p.k., który przewiduje, że jeżeli dane istniejące w chwili wszczęcia śledztwa lub zebrane w jego toku uzasadniają podejrzenie, iż czyn popełniła określona osoba, sporządza się postanowienie o przedstawieniu zarzutów, ogłasza je niezwłocznie podejrzanemu i przesłuchuje się go, chyba że ogłoszenie postanowienia lub

przesłuchanie podejrzanego nie jest możliwe z powodu jego ukrywania się lub nieobecności w kraju.

Pomiędzy terminami „wydanie” a „sporządzenie” postanowienia zachodzi istotna różnica, jako że dla „wydania” niezbędne jest dopełnienie kolejnych czynności procesowych określonych w art. 313 § 1 k.p.k., niezbędnych dla skuteczności tej procesowej czynności. Aby zatem postanowienie o przedstawieniu zarzutów zostało uznane za wydanie, czyli prawnie skuteczne, niezbędne jest kumulatywne spełnienie trzech warunków: sporządzenie postanowienia, jego niezwłoczne ogłoszenie i przesłuchanie podejrzanego (*zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2007 r., IV KK 31/07, LEX nr 262649*).

W niniejszej sprawie – o czym była mowa powyżej – Urząd Skarbowy w T. sporządził postanowienie o przedstawieniu zarzutów Z. O. w dniu 31 grudnia 2008 roku (*k. 42*). Na ten termin Z.O. nie był wzywany ani o nim powiadamiany. Wezwanie do osobistego stawiennictwa wysłano Z. O. dopiero w dniu 19 stycznia 2009 roku (*k. 51*), przy czym ogłoszenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów nastąpiło ostatecznie dopiero w dniu 6 marca 2008 r. (*k. 43*).

Z akt sprawy nie wynika przy tym, aby przyczyną tego stanu było ukrywanie się Z.O. lub jego pobyt za granicą. Do dnia wszczęcia dochodzenia i wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów, tj. do 31 grudnia 2008 r. w sprawie nie skierowano do oskarżonego żadnych wezwań do stawiennictwa, ani nie podjęto jakichkolwiek działań poszukiwawczych bądź mających na celu jego zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie. Pierwsze tego rodzaju czynności miały miejsce dopiero 19 stycznia 2009 r. i polegały – jak wskazano powyżej – na wysłaniu do Z.O. wezwania do osobistego stawiennictwa.

W konsekwencji trzeba stwierdzić, że z przyczyn zawinionych ze strony organu dochodzenia nie doszło do wszczęcia postępowania przeciwko osobie Z.O. w pięcioletnim okresie przedawnienia karalności zarzuconego mu czynu i przedawnienie to nastąpiło z upływem dnia 31 grudnia 2008 roku. To zaś powoduje, że w sprawie wystąpiła bezwzględna podstawa odwoławcza przewidziana w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

